STATISZTIKA

Az építési beruházásokhoz kapcsolódó közbeszerzések tárgya 2020-ban

Káli Gabriella Mária, *statisztikai elemző,* Közbeszerzési Hatóság

DOI: 10.37371/KEP.2021.7.9

Címszavak: *közbeszerzés, statisztika, építési beruházás, eredményes közbeszerzés, tendencia*

Az építési beruházások területén lefolytatott eredményes közbeszerzések[1] száma 2020 folyamán jelentősen visszaesett, a 2019-es 4784 eljárásról 2811 eljárásra csökkent, ami több, mint 41 százalékos csökkenés. Értékét tekintve kisebb volt a visszaesés, mindössze 13 százalék, a 2019-es 1943 milliárd forintról 1683 milliárd forintra változott.Ha a változást az összes eljáráshoz viszonyítjuk látható, hogy az építőipari közbeszerzések számának 49 százalékos részaránya 38 százalékra csökkent, és 5 százalékpontos csökkenés figyelhető meg az érték arányának tekintetében. (1-2 ábra)

Az eljárásrend tekintetében mind értékét, mind számát tekintve nőtt az uniós eljárásrendű eljárások aránya. Míg 2019-ben az uniós eljárások száma 7 százalékot tett ki, ez 2020-ra 11 százalékra nőtt. A közbeszerzések értékének tekintetében 67 százalékról 74 százalékra emelkedett. (3. és 4. ábra)

1. ábra Az építési beruházások számának aránya, 2019 -2020

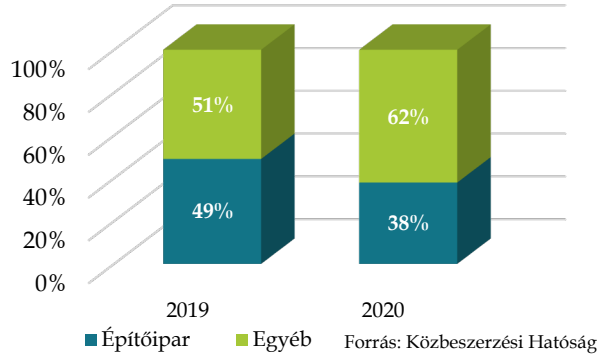

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

2. ábra Az építési beruházások értékének aránya, 2019 -2020

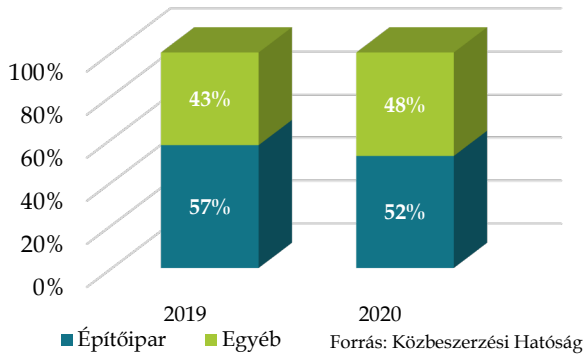

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

3. ábra Az építési beruházások számának (db) megoszlása eljárásrend szerint, 2019 -2020

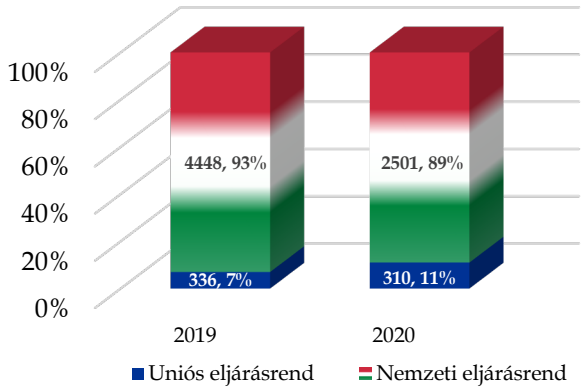

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

4. ábra Az építési beruházások értékének (Mrd Ft) megoszlása eljárásrend szerint, 2019 -2020

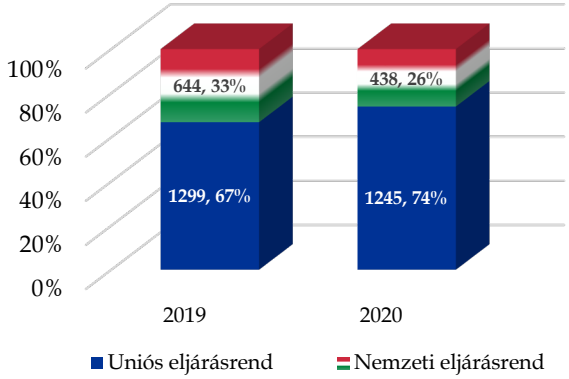

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

[1] Eredményes közbeszerzések a keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárások nélkül.

Az első táblázat azt mutatja, hogy az építőipar területén az uniós eljárásrend szerinti eljárások között a nyílt eljárás szabályai szerint lefolytatott közbeszerzések száma 277 db volt (89 %), ezek az eljárások értékben 1034 milliárd forintot (83 %) jelentettek. A számát tekintve második helyen a 16 db tárgyalásos eljárás állt (5 %), ez értékben 46 milliárd forintot (4 %) jelentett. A harmadik a sorban a meghívásos eljárás, amelyből 5 darabot bonyolítottak le 152 milliárd forint értékben (12 %). A többi eljárás sem számban, sem értékben nem haladta meg az összes eljárások 1 százalékát.

1. táblázat: Az uniós eljárásrendű építőipari közbeszerzések az eljárások típusa szerint, 2020-ban

Uniós eljárásrend	Eljárások száma (db)	Eljárások értéke (Mrd Ft)
Nyílt eljárás	277	1034
Meghívásos eljárás	5	152
Tárgyalásos eljárás	16	46
Hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás	3	6
Gyorsított nyílt eljárás	4	4
Gyorsított meghívásos eljárás	4	0
Gyorsított tárgyalásos eljárás	1	3
Végösszeg	**310**	**1245**

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

A második táblázatban látható, hogy az építőipar területén a nemzeti eljárásrend szerinti eljárások között a nyílt eljárás szabályai szerint lebonyolított Kbt. 115. § szerinti eljárás volt a legjelentősebb, 1825 db eljárás (73 %) 202 milliárd forint értékben (46 %). A második legtöbb a nyílt eljárás volt, 328 db (13%) 128 milliárd forint értékben (29%). Ezt követi a 169 db (7%) Kbt. 113. §[2]szerinti nyílt eljárás, melynek értéke 49 milliárd forint volt. 118 db Kbt. 117. § szerinti saját beszerzési szabályok szerinti eljárásban hirdettek eredményt építési beruházásokhoz kapcsolódóan (5%), ezek értéke összesen 45 milliárd forint volt (10%). A további eljárások száma és értéke itt sem érte el az 1 százalékot.

2. táblázat: A nemzeti eljárásrendű építőipari közbeszerzések az eljárások típusa szerint, 2020-ban

Nemzeti eljárásrend	Eljárások száma (db)	Eljárások értéke (Mrd Ft)
Nyílt eljárás	328	128
Meghívásos eljárás	1	1
Tárgyalásos eljárás	10	6
A Kbt. 113. § szerinti tárgyalásos eljárás	3	1
A Kbt. 113. § szerinti nyílt eljárás	169	49
Hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás	1	1
Kbt. 115. § szerinti eljárás (nyílt eljárás szabályai szerint)	1825	202
Kbt. 115. § szerinti eljárás (hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás szabályai szerint)	46	5
A Kbt. 117. § szerinti saját beszerzési szabályok szerinti eljárás	118	45
Végösszeg	**2501**	**438**

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

[2] A statisztika a 2020-ban befejezett eljárásokról készült eredménytájékoztatókból készült. A Kbt. 113. § szerinti eljárásfajták alkalmazásának lehetősége 2020. február 1. napjával hatályon kívül helyezésre került. A táblázatban szereplő eljárások az előző években elkezdődött, de 2020-ban eredményesen zárult eljárások adatait mutatja.

A kis- és középvállalkozások szerepe az elnyert közbeszerzések körében számát tekintve nem változott, 2019-ben és 2020-ban is 93 százalék maradt. Értékarányát tekintve azonban némileg kevesebb pénz jutott 2020-ban (54%) az építési beruházásokból mint, 2019-ben (65%). (5. és 6. ábra)

5. ábra A KKV nyertest is tartalmazó eljárások számának aránya az építőipar területén, 2019-2020

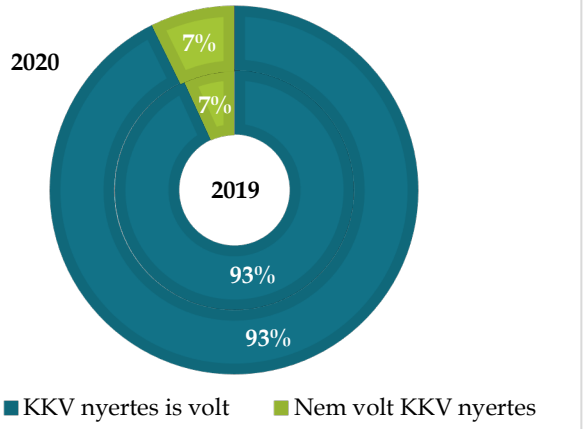

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

6. ábra A KKV nyertest is tartalmazó eljárások értékének aránya az építőipar területén, 2019-2020

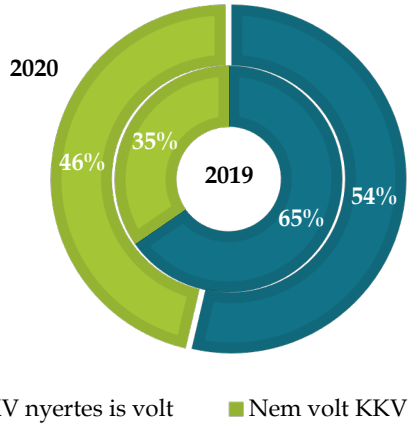

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

A 7-8. ábra azt mutatja, hogy az egyajánlatos eljárások számának aránya 2019-ről 2020-ra 8,9 százalékról 5,3 százalékra, értékének aránya 10 százalékról 6,5 százalékra csökkent.

7. ábra Az egyajánlatos eljárások száma (db) az építőipar területén, 2019-2020

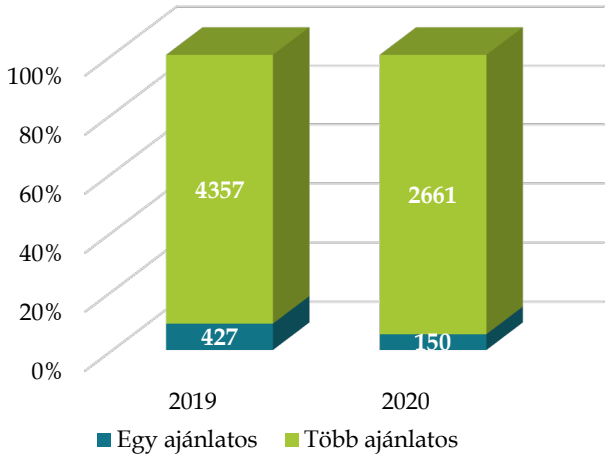

Forrás: Köbeszerzési Hatóság

8. ábra Az egyajánlatos eljárások értéke (Mrd Ft) az építőipar területén, 2019-2020

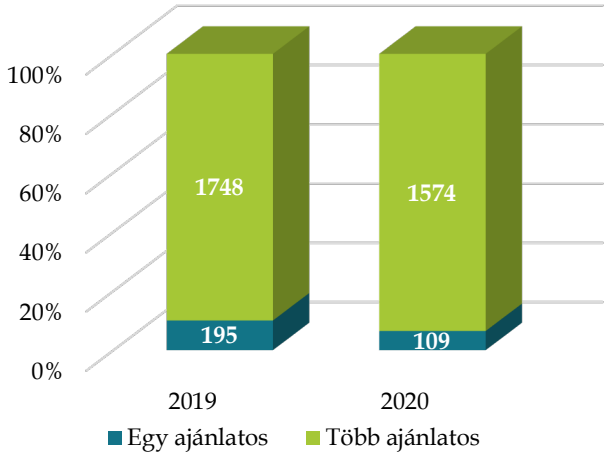

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

9. ábra Az eljárások száma (db) az építőipari közbeszerzések körében az ajánlatkérő típusa szerint, 2020)

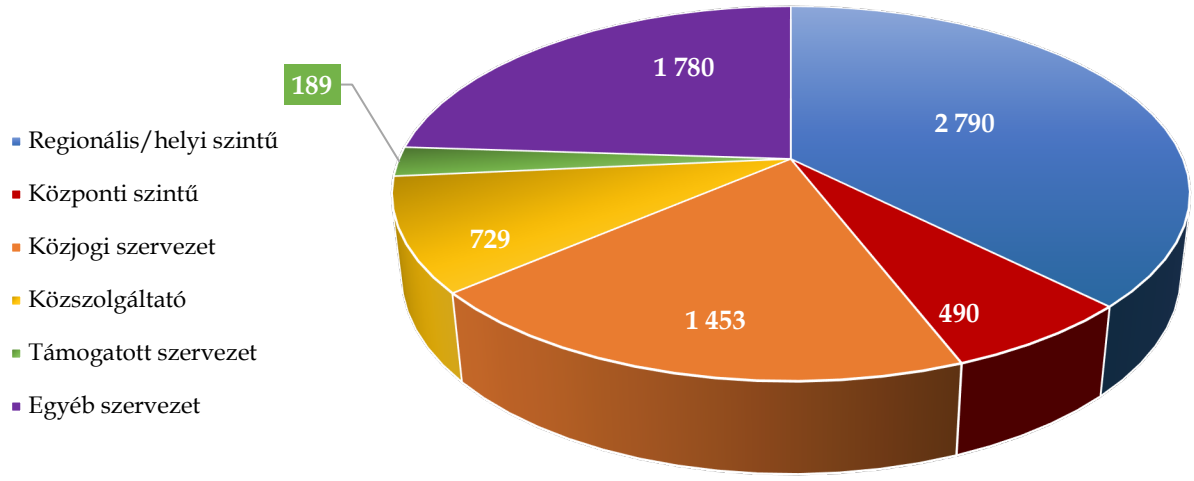

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

10. ábra Az eljárások értéke (Mrd Ft) építőipari közbeszerzések körében az ajánlatkérő típusa szerint, 2020)

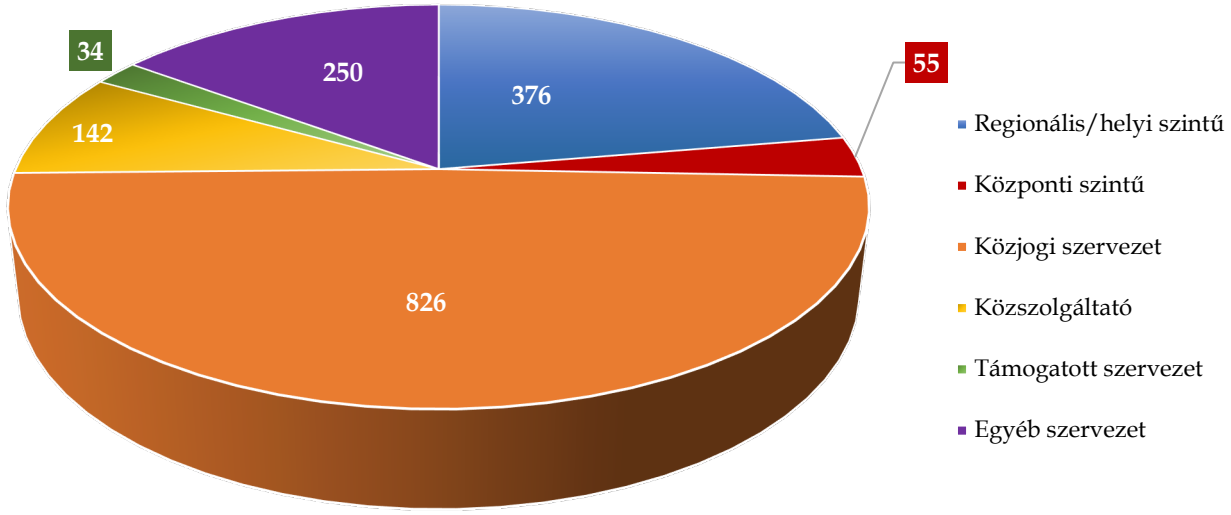

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

2020-ban a legtöbb közbeszerzést a regionális és helyi ajánlatkérők bonyolították le az építési beruházásokhoz kapcsolódóan, 2790 eljárást (37%) 376 milliárd forint értékben (16%). A magukat egyéb kategóriába sorolt ajánlatkérők körében az eredményes közbeszerzések száma 1780 darab (24%) volt, melyhez 250 milliárd forint (23%) tartozott. A közjogi szervezetekhez 1453 eljárás tartozott (19,6%), ami 826 milliárd forintot jelentett (34%). A közszolgáltatók eljárásainak száma 729 (10%), értéke 142 milliárd forint volt. A központi szervezetek 490 esetben (7%) folytattak le eredményes közbeszerzést 55 milliárd forint értékben (9%). A támogatott szervezetek építési beruházásai mind számban mind értékben a közbeszerzések 2 százalékát tették ki (189 db, 34 Mrd Ft). (9-10 ábra)

Az 11-12. ábrából[3] látható, hogy az ajánlatkérők székhelye[4] szerint a legtöbb építőipari beruházás Budapesthez köthe-tő (343 db, 268 Mrd Ft). Második helyen Borsod-Abaúj-Zemplén megyét találjuk, ahol 263 db eljáráshoz 85 milliárd forint tartozott. Az eljárások számát tekintve a harmadik Pest megye 183 eredményes közbeszerzéssel 34 milliárd forint értékben. A további megyék sorrendje a közbeszerzések számát figyelembevéve Bács-Kiskun megye (161 db, 27 Mrd Ft), Baranya megye (149 db, 35 Mrd Ft), Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (142 db, 25 Mrd Ft), Hajdú-Bihar megye (135 db, 56 Mrd Ft), Békés megye (129 db, 42 Mrd Ft), Győr-Moson-Sopron megye (116 db, 56 Mrd Ft), Veszprém megye (113 db, 37 Mrd Ft), Fejér megye (97 db, 28 Mrd Ft), Zala megye (87 db, 25 Mrd Ft), Csongrád-Csanád megye (84 db, 38 Mrd Ft), Tolna megye (78 db, 38 Mrd Ft), Heves megye (72 db, 25 Mrd Ft), Somogy megye (72 db, 12 Mrd Ft), Komárom-Esztergom megye (69 db, 30 Mrd Ft), Nógrád megye (65 db, 22 Mrd Ft), Vas megye (61 db, 10 Mrd Ft), Jász-Nagykun-Szolnok megye (52 db, 10 Mrd Ft).

11. ábra Az építőipari közbeszerzések száma (db) megyénként az ajánlatkérők székhelye szerint, 2020

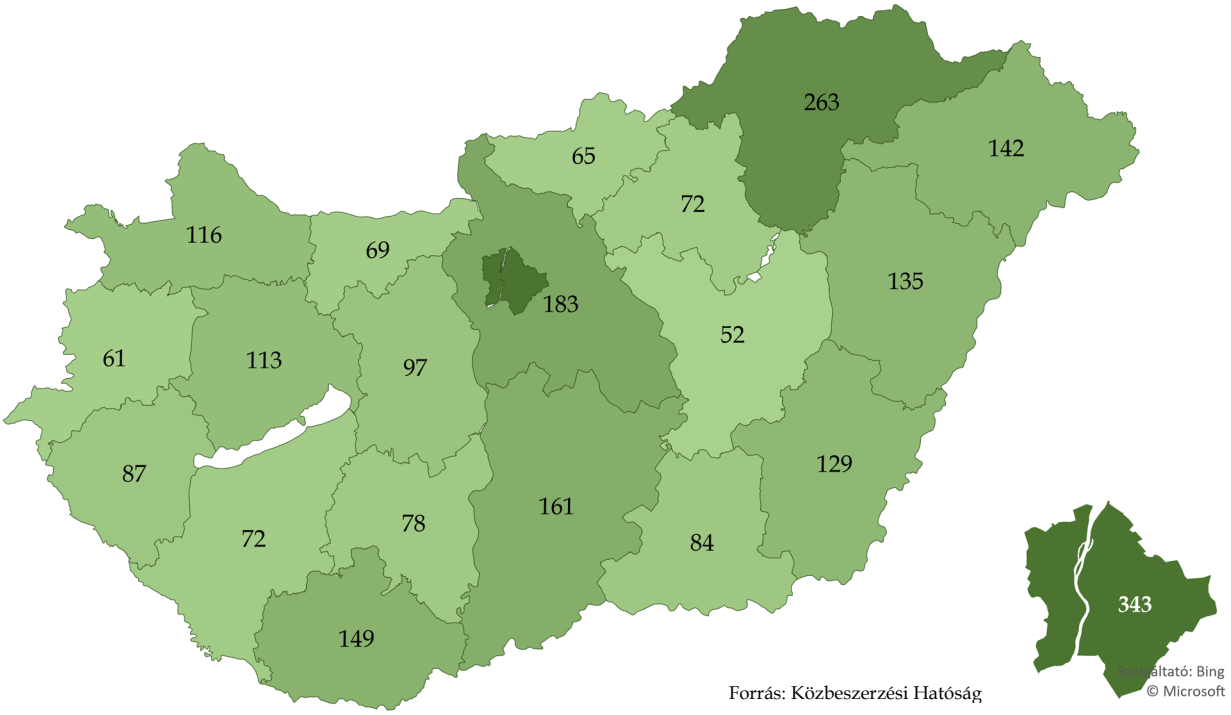

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

[3] A 11-12. ábrán csak a fővárosi és a kerületi önkormányzatokhoz köthető közbeszerzések jelennek meg budapesti adatként. A budapesti székhelyű ajánlatkérők esetében a teljes adat 683 eljárás, melyhez 1048 milliárd forint tartozik.

[4] A közbeszerzési eljárások (építési beruházások) teljesítésének helye nem minden esetben egyezik meg az ajánlatkérők régiójával, így a térképes ábrákon szereplő adatok a magyarországi régiókban lebonyolított eljárásokra vonatkoznak.

12. ábra Az építőipari közbeszerzések értéke (Mrd Ft) megyénként az ajánlatkérők székhelye szerint, 2020

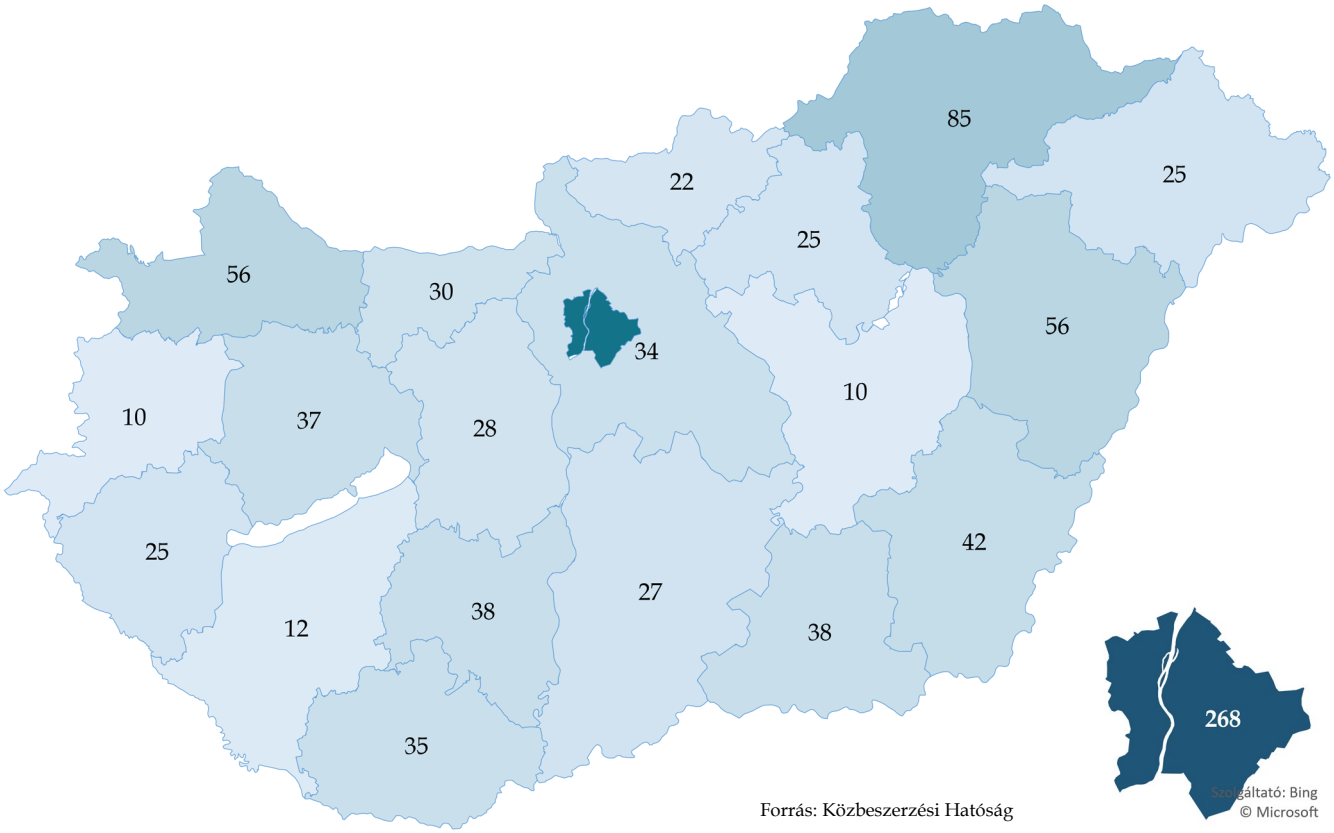

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

13. ábra Az építőipari közbeszerzések száma (db) az építés jellege szerint, 2020

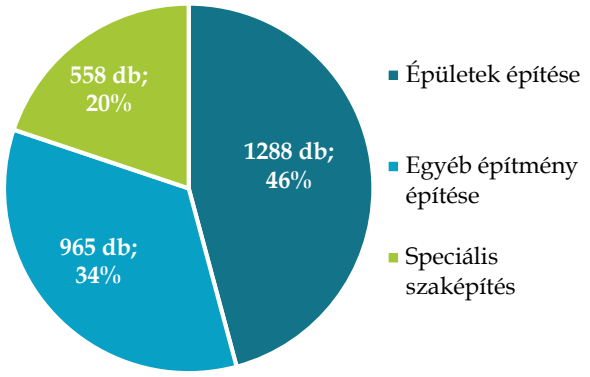

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

14. ábra Az építőipari közbeszerzések értéke (Mrd Ft) az építés jellege szerint, 2020

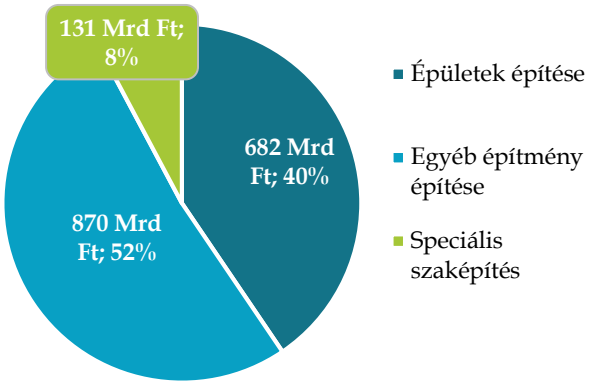

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

A 13-14. ábrán az építőipar különböző ágazataiba[5] tartozó közbeszerzéseket vettem figyelembe. Az ábrákból látható, hogy darabszámát tekintve a közbeszerzések közel felét (1288 db, 46%) az épületek építése tette ki. Az ehhez tartozó érték 682 milliárd forint volt. Értékét tekintve az egyéb építmények építése meghaladta az összes építőipari beruházásra fordított összeg felét (870 Mrd Ft, 965 db). 558 közbeszerzés tartozott a speciális szaképítés csoportjába, melyre 131 milliárd forintot fordítottak.

A 3. táblázat bemutatja, hogyan alakult az építőipari eljárások száma és értéke a különböző értéksávokban. A legtöbb eljárást (48%) az 50-200 millió Ft közötti értéktartományban folytatták le. Az egy eljárásra jutó érték 105 millió forint volt. A legtöbb eljárás épületek építéséhez volt köthető (627 db, 68 Mrd Ft). Ezt követte az egyéb építmények építése (470 db, 48 Mrd Ft), majd a speciális szaképítés (261 db, 27 Mrd Ft). A 200 millió és 1 milliárd Ft közötti csoportban az egy eljárásra jutó érték 301 millió forint volt. Itt is az épületek építése körében folytatták le a legtöbb eredményes eljárást (282 db, 86 Mrd Ft), második az egyéb építmények építése (192 db, 56 Mrd Ft), végül a speciális szaképítés (98 db, 30 Mrd Ft) következett. Az 50 millió forint alatti közbeszerzések esetében az egy eljárásra jutó érték 29 millió forint volt. Ebben a körben is épületek építése esetén volt a legtöbb eljárás (192 db, 6 Mrd Ft), utána az egyéb építmények építése (178 db, 5 Mrd Ft), ezt követi a speciális szaképítés (146 db, 4 Mrd Ft). A legnagyobb értékű közbeszerzések között sem alakult másként a sorrend. Az első helyen itt is épületek építése (187 db, 522 Mrd Ft), másodikon az egyéb építmények építése (125 db, 761 Mrd Ft), harmadikon a speciális szaképítés (53 db, 70 Mrd Ft) található. Az egy eljárásra jutó érték 3,7 milliárd forint volt.

3. táblázat Az építőipari közbeszerzések az építés jellege szerint, 2020-ban

Építőipari eljárások	50 millió Ft alatt		50-200 millió Ft között		200 millió és 1 milliárd között		1 milliárd és a felett	
	száma, db	értéke, Mrd Ft	száma, db	értéke, Mrd Ft	száma, db	értéke, Mrd Ft	száma, db	értéke, Mrd Ft
Speciális szaképítés	146	4	261	27	98	30	53	70
Épületek építése	192	6	627	68	282	86	187	522
Egyéb építmény építése	178	5	470	48	192	56	125	761
Végösszeg	**516**	**15**	**1358**	**143**	**572**	**172**	**365**	**1353**

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

[5] A vizsgálat során az építőiparnak három területét különböztettük meg a statisztikában használt csoportosítás szerint. Az első csoport az épületek építése (TEÁOR 41), amit korábban magasépítésnek is neveztek. A második csoport az egyéb építmények építése (TEÁOR 42), ezt egykor mélyépítésnek tekintették. A harmadik csoport a speciális szaképítés (TEÁOR 43). Az első két csoportba összetett munkák tartoznak, egy épület, egy híd megépítése, felújítása. A harmadikba azok munkája, akik az építkezésnek csak egy kis területét végzik (elkészítik a tetőt, kifestik a szobát). A tevékenységek besorolásához elsősorban a beszerzés tárgyaként megfogalmazott szöveget vettük figyelembe.

Az 50 legnagyobb építőipari közbeszerzés nagyobb részben az egyéb építmények építéséhez kapcsolódott (29 db, 48%), és értékben is ez volt a legnagyobb összeg (641 Mrd Ft). Épületek építésére 21 eljáráshoz 324 milliárd forint társult. (15. ábra)

15. ábra Az 50 legnagyobb értékű építőipari közbeszerzés az építés jellege szerint, 2020

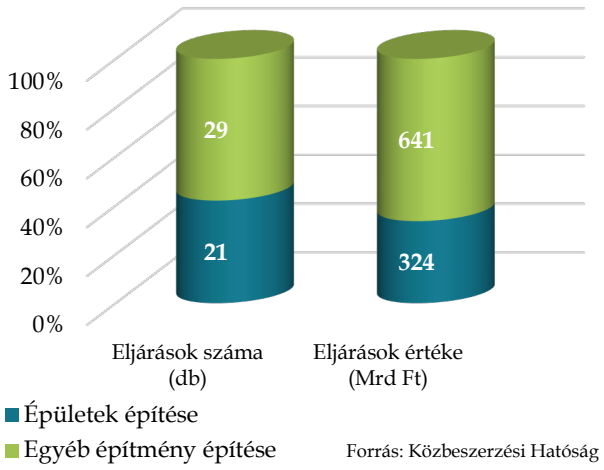

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

A 16-17. ábra bemutatja, hogy az építési beruházásokhoz kapcsolódóan mire fordították a 2020-ban. Közismert, hogy a legnagyobb értékű közbeszerzés 2020-ban a Nemzeti Atlétikai Stadion építéséhez kötődött a Csepel-sziget északi részén. Miután a köztudatban ez épületként jelenik meg, a statisztikában is az épületek közé soroltuk. Azonban ez egy rendkívül összetett közbeszerzés, amely többek között gátépítést, hídépítést és vasútépítést is tartalmaz, ami az egyéb építmények közé tartozik, és statisztikai szempontból egy nyitott stadion besorolása is inkább ide tartozna.[6] Ennek az értéke teszi ki a sport célú közbeszerzések legnagyobb részét. Az ábrákból látható, hogy az 50 legnagyobb közbeszerzés között a legtöbb eljárás számban és értékben az útépítések közé tartozott (13 db, 403 Mrd Ft). Számban 10 eljárással a közmű beruházások következtek, melyek értéke 66 milliárd forint volt. Az épületek között a legtöbb közbeszerzés turisztikai célt szolgált (7 db, 60 Mrd Ft). Az egyéb építmények építése között vasútépítésre 4, vízépítésre 2 eljárásban folytattak le eredményes közbeszerzést (156 ill. 15 Mrd Ft).

16. ábra Az 50 legnagyobb értékű építőipari közbeszerzés száma (db) a közbeszerzések tárgya szerint, 2020

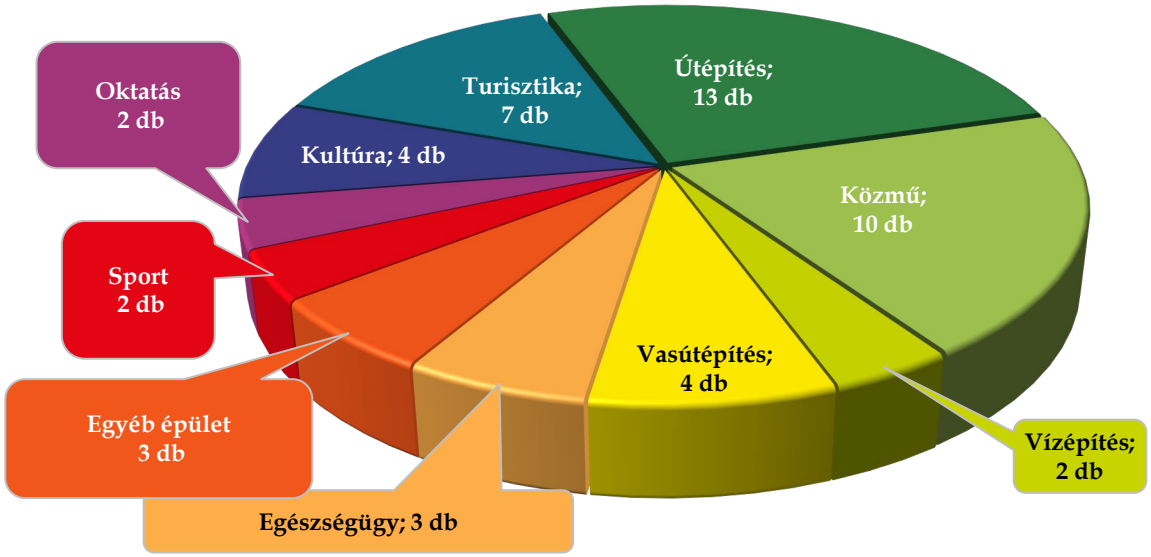

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

[6] Az épület kiviteli terve határozza meg a helyét a statisztikai osztályozásokban.

17. ábra Az 50 legnagyobb értékű építőipari közbeszerzés értéke (Mrd Ft) a közbeszerzések tárgya szerint, 2020

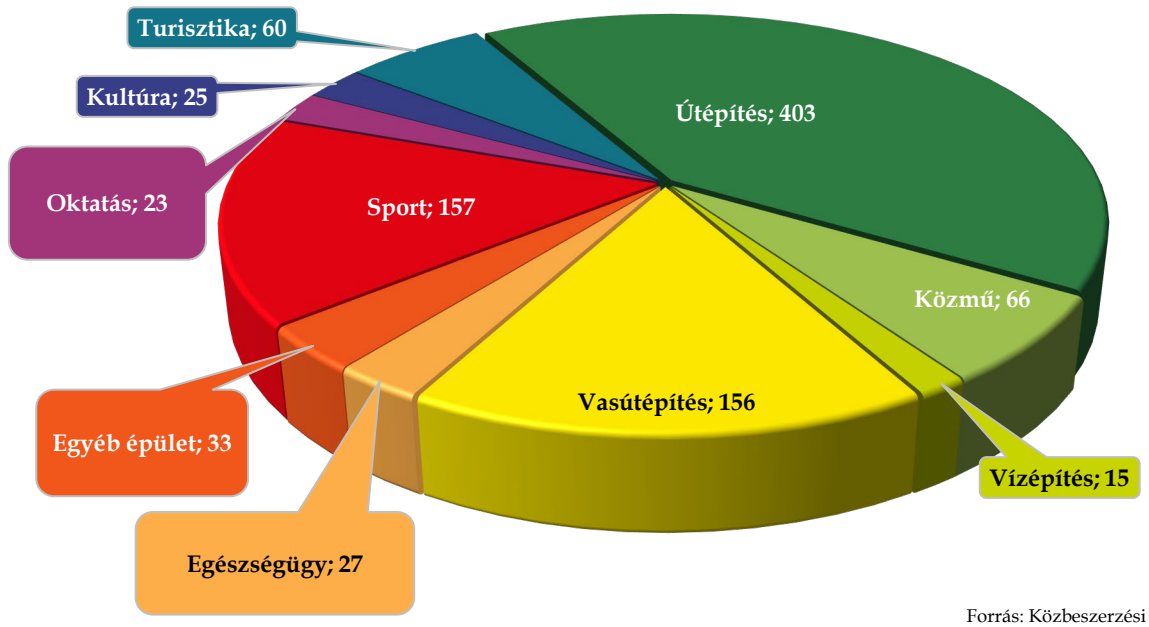

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Az épületek körében kulturális (4 db 25 Mrd Ft), egészségügyi (3 db 27 Mrd Ft), oktatási (2 db 23 Mrd Ft), és egyéb (3 db 33 Mrd Ft) célra épített épületeket találunk.

Az épületek építése esetében a közbeszerzések 93 százaléka nem lakóépület építéséhez kapcsolódott. A nem lakóépületeken belül az eljárások 44 százalékát (523 db) épületek felújítására,[7] 39 százalékát (473 db) új épületek építésére, 17 százalékát (203 db) épületek bővítésére[8] folytatták le. Lakóépület esetében új építést 40 (45%), felújítást 46 (52%), bővítést 3 (3%) esetben végeztek. Értékét tekintve lakóépületek esetében új építésre 6,9, felújításra 6,6, bővítésre 0,5 milliárd forintot fordítottak. A nem lakóépületek esetében ez az érték új építésnél 434, felújításnál 164, bővítésnél 70 milliárd forintot tett ki. Az épületek esetében a felújítások között 158 közbeszerzés 25 milliárd forint értékben energetikai korszerűsítéseket jelentett. (18-19. ábra)

18. ábra Az épületek építésének száma (db) az építés jellege szerint, 2020

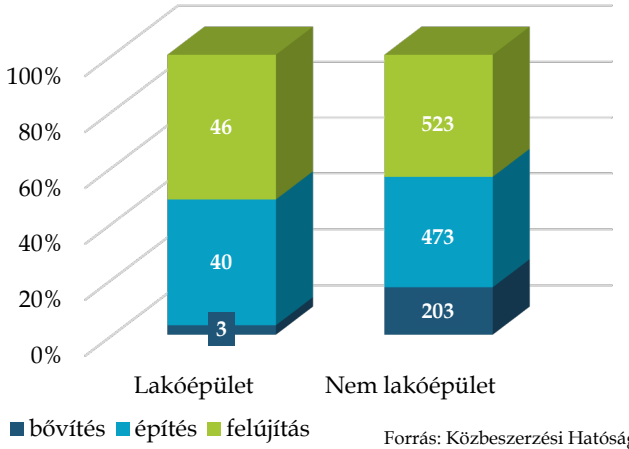

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

[7] A felújítás olyan tevékenység, ahol a speciális szaképítés több szakágát érinti a feladat.
[8] A bővítés olyan felújítás, amelynek keretében korábbi funkció megváltozik, vagy új területtel bővül.

19. ábra Az épületek építésének értéke (Mrd Ft) az építés jellege szerint, 2020

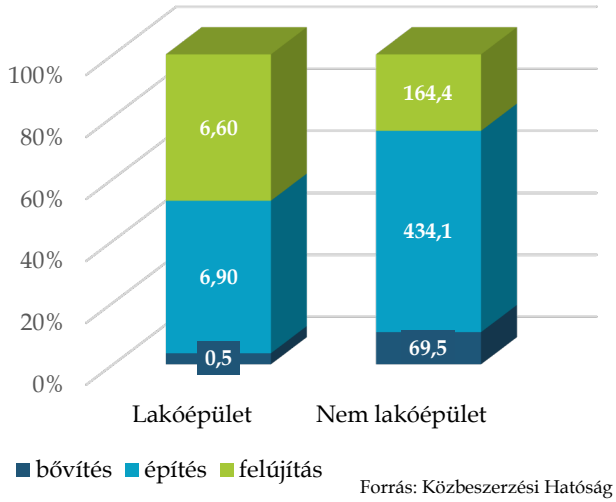

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

A 4. táblázat azt mutatja, hogyan alakultak az egyéb építmények építésének területén a 2020-as adatok. A legnagyobb része mind számban, mind értékben az útépítésekre elnyert pályázat volt (524 db, 504,6 Mrd Ft), amelyből 128 esetben, 30 milliárd forint értékben kerékpárutat építettek. Az útépítésen belül új utak építésére 297, utak felújítására 227 eljárást bonyolítottak le, 435,1 illetve 69,5 milliárd forint értékben. Közműépítésre 246 pályázat zárult eredményesen, melynek értéke 145,8 milliárd forint volt. Ezen belül az új építés tette ki az eljárások legnagyobb részét (167 db, 106,9 Mrd Ft), 75 esetben közmű felújításról (38,5 Mrd Ft), 4 esetben a meglévő közműhálózat bővítéséről (0,4 Mrd Ft) volt szó. Jelentős értéket képviselt még a vasútépítés (22 db, 168,8 Mrd Ft), melynek felét új építésre 52,3 Mrd Ft értékben, másik felét pedig felújításra 116,5 Mrd Ft értékben fordították. A táblázatban szereplő csapadékvíz elvezetés (82 db, 22,3 Mrd Ft) az utak melletti árkok, illetve a csapadékvíz csatornák építését jelentette. A vízépítés (42 db, 18,7 Mrd Ft) mögött kikötők, víztározók, gátak építése rejlett. Szabadidőhöz kapcsolódó eljárások (27 db, 3,6 Mrd Ft) esetén szabadtéri strandok, uszodák és kiránduló helyek építésére került sor. Sport beruházások (22 db, 6,5 Mrd Ft) esetén a közbeszerzés szabadtéri sportokhoz kapcsolódott.

4. táblázat Az egyéb építmények építése az építés jellege szerint, 2020-ban

	bővítés		építés		felújítás		Összesen	
	száma, db	értéke, Mrd Ft	száma, db	értéke, Mrd Ft	száma, db	értéke, Mrd Ft	száma, db	értéke, Mrd Ft
Csapadékvíz elvezetés			79	21,9	3	0,4	82	22,3
Közműépítés	4	0,4	167	106,9	75	38,5	246	145,8
Sport			16	5,2	6	1,3	22	6,5
Szabadidő	4	0,4	20	2,5	3	0,7	27	3,6
Útépítés			297	435,1	227	69,5	524	504,6
Vasútépítés			11	52,3	11	116,5	22	168,8
Vízépítés			39	18,3	3	0,4	42	18,7
Összesen	**8**	**0,8**	**629**	**642,2**	**328**	**227,3**	**965**	**870,3**

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

A speciális szaképítésbe olyan tevékenységek tartoznak, amelyek jellemzően egy szakágat érintenek, mint például az ácsok, kőművesek, villanyszerelők stb. munkája. Összesen ehhez a területhez 558 eredményes közbeszerzés tartozott 131 milliárd forint értékben. Ebbe a területbe soroltam be a parképítést is, bár ez statisztikai szempontból nem az építőiparba, hanem a zöldterület kezelésbe tartozik (98 db, 19 Mrd Ft). Az építés csoport (182 db, 47 Mrd Ft) elnevezése valójában megtévesztő, mert csak kisebb részben tartozik hozzá újépítésű épületen végzett munka. Ide került a parképítés háromnegyede, és olyan egyéb befejezett munkák, amelyeket nem lehetett sem felújításnak, sem bővítésnek tekinteni, például a régészeti feltárás, a bontás, a földmunkák. Épületek felújításához[9] 346 eljárás tartozott 64 milliárd forint értékben, míg a bővítéshez 30 közbeszerzés 20 milliárd forint összegben (20. ábra).

20. ábra A speciális szaképítés száma és értéke az építés jellege szerint, 2020

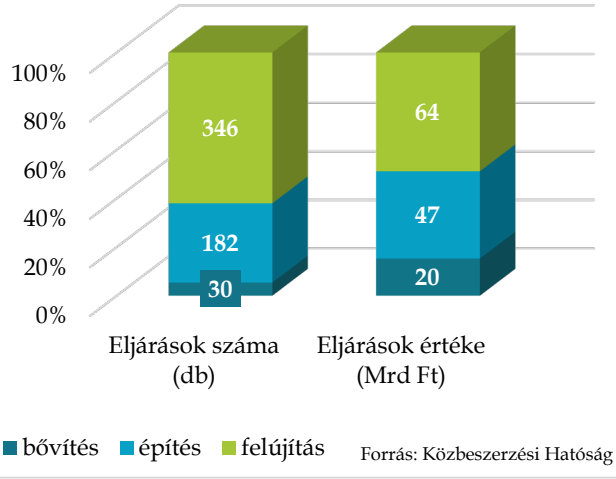

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

[9] Az építmények felújítási munkái az egyéb építmények építésébe tartozik.